

Anonim

AUTORITĂȚILE
LUI
ARISTOTEL

Ediție bilingvă

Studiu introductiv, traducere din limba latină
și comentarii de Vlad Ile

POLIROM
2023

Cuprins

<i>Notă asupra traducerii</i>	5
<i>Florile și filosofia aristotelică. Lămuriri preliminare la Autoritățile lui Aristotel (Vlad Ile)</i>	9

*Auctoritates Aristotelis, Senecae, Boethii, Platonis,
Appuleii Africani, Porphyrii et Gilberti Porretani •
Autoritățile lui Aristotel, Seneca, Boethius, Platon, Apuleius
Africanus, Porfir și Gilbertus Porretanus*

<Prolog>	25
Autoritățile <i>Metafizicii</i>	31
Autoritățile <i>Fizicii</i>	71
Autoritățile din <i>Despre cer și lume</i>	101
Autoritățile din <i>Despre generare și corupere</i>	111
Autoritățile <i>Meteorologicelor</i>	117
Autoritățile din <i>Despre suflet</i>	121
Autoritățile din <i>Despre simț și lucrul simțit</i>	155
Autoritățile din <i>Despre memorie și reamintire</i>	161
Autoritățile din <i>Despre somn și veghe</i>	163
Autoritățile din <i>Despre lungimea și scurtimea vieții</i>	167
Autoritățile din <i>Despre bătrânețe și tinerețe</i>	171
Autoritățile din <i>Despre respirație și inspirație</i>	171
Autoritățile din <i>Despre moarte și viață</i>	173
Autoritățile din <i>Despre mișcările animalelor</i>	173

Autoritățile din <i>Despre animale</i>	175
Autoritățile din <i>Despre substanța sferei <cerești> și a Lunii</i>	207
Autoritățile <i>Cărții despre cauze</i>	211
Autoritățile <i>Eticii</i>	213
Autoritățile din <i>Despre soarta favorabilă</i>	239
Autoritățile din <i>Economica</i>	239
Autoritățile <i>Politicii</i>	243
Autoritățile <i>Retoricii</i>	261
Autoritățile <i>Poeticii</i>	269
Autoritățile <i>Epistolei despre faptul de a trăi sau a acționa bine (Retorica către Alexandru)</i>	271
Autoritățile din <i>Despre guvernarea principilor (Secretul secretelor)</i>	273
Autoritățile din <i>Despre măr și moarte</i>	275
Autoritățile din <i>Epistola către Lucilius</i>	277
Autoritățile din <i>Despre viață și moravuri</i>	287
Autoritățile din <i>Despre cele patru virtuți cardinale (Despre forma vieții oneste)</i>	289
Autoritățile din <i>Despre binefaceri</i>	293
Autoritățile din <i>Despre consolarea Filosofiei</i>	297
Autoritățile din <i>Despre învățătura școlarilor</i>	309
Autoritățile din <i>Timaios</i>	313
Autoritățile din <i>Despre zeul lui Socrate</i>	315
Empedocle (<i>Despre plante</i>)	317
Autoritățile din <i>Isagoga</i>	319
Autoritățile din <i>Categorii</i>	323
Autoritățile din <i>Despre interpretare</i>	329
Autoritățile din <i>Cele șase principii</i>	331
Autoritățile din <i>Analitica primă</i>	335
Autoritățile din <i>Analitica secundă</i>	339

Autoritățile <i>Topicii</i>	355
Autoritățile <i>Respingerilor sofistice</i>	371
<i>Note</i>	379
<i>Bibliografie</i>	529

Sequuntur auctoritates super primum librum *Poetriae*

1. Omnis oratio poetica vel est laudatio, vel vituperatio.
2. Ars poetica est ars logicalis.
3. Compositor sermonum metrorum in naturalibus potius est denominandus auctor sermocinalis quam poeta.
4. Omnis motus et omnis actio versatur circa ultima.
5. Homo naturaliter delectatur in metro et symphonia.

6. Exemplis utimur docendo ut facilius intelligatur quod dicitur.
7. Doctrina naturaliter procedit de homine in hominem secundum operationem quam habet ad discipulum.
8. Animae virtuosae et nobiles naturaliter invenerunt artes carminum ad laudandum.
9. Animae vero deficientes in his adinvenerunt carmina ad vituperandum.
10. Bonitas artis laudandi consistit in metro prolixo et non curato.

Sequuntur auctoritates II libri *Poetriae*

11. Totum et completum est quod habet principium, medium et finem.
12. Locum medium obtinebunt in bello qui fortes sunt.

13. Locum, scilicet medium inter timidum et audacem.
14. Omnis sermo, si brevior sit quam debeat, obscurat intellectum, si longior fuerit, difficilis est retentionis et discipulo oblivionem inducit.
15. Uni rei multa accidunt.
16. Oportet ut ars in hoc naturam imitetur, ut omnia quae agit agat secundum unum propositum et unum finem.

Urmează autoritățile lui Aristotel din *Poetica*, I

1. Orice discurs poetic fie este un elogiu, fie o blamare¹⁹¹⁷.
2. Artă poetică este o artă logică¹⁹¹⁸.
3. Cel care compune discursuri metrice potrivit celor naturale trebuie numit mai degrabă autor de discurs decât poet¹⁹¹⁹.
4. Orice mișcare și orice acțiune se referă la cele ultime¹⁹²⁰.
5. Omul își găsește plăcerea în mod natural în măsură și armonie¹⁹²¹.
6. Ne folosim de exemple atunci când îl învățăm pe altul, ca să se înțeleagă mai ușor ce se spune¹⁹²².
7. Învățătura avansează în mod natural de la om la om potrivit activității pe care o desfășoară față de discipol¹⁹²³.
8. Sufletele virtuozose și nobile au descoperit în mod natural artele poemelor cu scopul de a lăuda¹⁹²⁴.
9. Însă sufletele ce sunt lipsite de acestea au descoperit poemele cu scopul de a blama¹⁹²⁵.
10. Reușita artei de a lăuda constă în metrul alungit și neîngrijit¹⁹²⁶.

Urmează autoritățile *Poeticii*, II

11. Este întreg și complet ceea ce are un început, un mijloc și un sfârșit¹⁹²⁷.
12. Cei care sunt puternici vor obține în război un loc intermediar¹⁹²⁸.
13. Adică locul intermediar între cel timid și cel îndrăzneț¹⁹²⁹.
14. Orice discurs, dacă este mai scurt decât trebuie, întu-necă înțelegerea; dacă ar fi fost mai lung, este dificil de reținut și induce discipolului uitarea¹⁹³⁰.
15. Unui singur lucru îi revin multe accidente¹⁹³¹.
16. Trebuie ca arta să imite natura astfel încât toate cele pe care le face să le facă potrivit unei singure intenții și unui singur scop¹⁹³².

17. Rebus non existentibus in natura non imponuntur nomina nisi raro.

Commentator

18. Suave est homini quod consuevit tota sua vita.

19. Secundum Aristotelem: ira est tristitia et perturbatio quaedam in vehementi appetitu vindictae.

20. Quod quis non credit non movet ipsum nec ad timendum, nec ad miserandum.

21. Non contristatur, nec laeditur aliquis in tantum propter malum quod infertur sibi ab inimicis in quantum contristatur et laeditur propter malum sibi illatum ab amicis.

22. In quolibet genere est aliquod bonum, licet in eo inveniuntur aliqua non bona.

23. Propter usus et consuetudines malas et perversas non laudatur quisquam.

24. Qui beneficia invenit, compedes invenit.

25. Res nullae sunt stabiles quae cum fluxu temporis fluunt et fluxibiles sunt.

26. Aristoteles: in inferno continua est tristitia et maeror inconsolabilis.

27. Littera est simplicissimum elementum ex quibus locutio constituitur.

Sequuntur auctoritates *Epistulae de bene vivere sive agere* Alexandro regi missae

1. Melius est animam habere abundantem scientiis quam habitum corporis bene indutum.

2. Eos qui ratione utuntur et cum hac agunt omnia tamquam bonos et optimos existentes laudamus.

17. Pentru lucrurile ce nu există în natură nu se instituie un nume decât rar¹⁹³³.

Comentatorul

18. Plăcut îi este omului lucrul cu care s-a obișnuit întreaga sa viață¹⁹³⁴.

19. Potrivit lui Aristotel: mânia este o anumită tristețe și perturbare în dorința puternică de răzbunare¹⁹³⁵.

20. Când cineva nu crede <un lucru>, <acela> nu îl face nici să se teamă, nici să se îndoioșeze¹⁹³⁶.

21. O anumită persoană nu se întristează, nici nu se ofensează atât de mult datorită răului ce îi este produs de dușmani, cât se întristează și se ofensează datorită răului ce îi este produs de prieteni¹⁹³⁷.

22. În orice gen există un anumit bine, chiar dacă în el se regăsesc anumite lucruri ce nu sunt bune¹⁹³⁸.

23. Datorită uzanțelor și obiceiurilor rele și meschine nu oricine este lăudat¹⁹³⁹.

24. Cel care a descoperit beneficiile, a descoperit cătușele¹⁹⁴⁰.

25. Acele lucruri nu sunt stabile care trec odată cu fluxul timpului și sunt fluctuante¹⁹⁴¹.

26. Aristotel: în infern tristețea este continuă și tânguirea neconsolabilă¹⁹⁴².

27. Litera este cel mai simplu element din care este constituită expresia¹⁹⁴³.

Urmează autoritățile *Epistolei despre faptul de a trăi sau a acționa bine* trimisă regelui Alexandru

1. Este mai bine să ai un suflet care abundă în științe decât o purtare bine înveșmântată a corpului¹⁹⁴⁴.

2. Pe aceia care se folosesc de rațiune și cu aceasta acționează în vederea fiecărui lucru îi lăudăm ca fiind buni și cei mai buni¹⁹⁴⁵.

3. Eos autem qui sine ratione aliquid agunt tamquam rudes et bestiales existentes ostendimus.

4. Sicut vita sine tristitia delectabilis est, ita ratiocinatio secundum animam laudabilis est.

5. Concupiscentia et ira et reliquis similibus reliqua utuntur animalia, ratione autem nullum animalium nisi homo.

6. Suadeo tibi attingere rationem philosophiae.

7. Sicut conservativum corporis est sanitas, ita conservativum animae est eruditio.

8. Eruditione praecedente non contingit peccare circa actionem.

9. Sicut videre est delectabile oculis, sic oculis animae intueri acute amabile est.

10. Sicut dux est salvator exercitus, sic ratio cum eruditione est dux vitae.

De regimine principum Aristotelis eruditio

1. Deo nihil est difficile et sine eo nihil est possibile possideri.

2. Quicquid datur indigno perditur.

3. Summa bonitas est in rege abstinere a pecuniis et possessionibus subditorum.

4. Tunc solent homines timere regem, quando vident eum timere deum.

5. Summa sapientia est in rege se ipsum regere.

6. Honorificum est regi a multiloquio se abstinere.

7. Nimia familiaritas contemptum parit.

8. Noli appetere quod transitorium est, sed procura tibi divitias immortales.

9. Dirigere semper cogitationes in bonum.

3. Însă pe aceia care acționează în vederea a ceva fără rațiune, îi arătăm cu degetul ca fiind grosolani și precum fiarele¹⁹⁴⁶.

4. Precum viața fără supărare este plăcută, așa și raționarea potrivit sufletului este laudabilă¹⁹⁴⁷.

5. De poftă, mânie și de celelalte similare se folosesc restul animalelor, însă de rațiune nici unul dintre animale decât omul¹⁹⁴⁸.

6. Te îndemn să obții rațiunea filosofiei¹⁹⁴⁹.

7. Precum sănătatea este conservatoarea corpului, tot așa erudiția este conservatoarea sufletului¹⁹⁵⁰.

8. Dacă erudiția prevalează, nu se întâmplă să greșim cu privire la acțiune¹⁹⁵¹.

9. Așa cum faptul de a vedea este plăcut pentru ochi, tot așa faptul de a intui în mod concis este plăcut pentru ochii sufletului¹⁹⁵².

10. Așa cum conducătorul este salvatorul armatei, tot așa rațiunea însoțită de erudiție este conducătoarea vieții¹⁹⁵³.

Învățătura lui Aristotel despre guvernarea principilor

1. Pentru Dumnezeu nimic nu este dificil și fără el nimic nu este posibil a fi stăpânit¹⁹⁵⁴.

2. Se pierde orice i se oferă celui nedemn¹⁹⁵⁵.

3. Cea mai înaltă calitate la un rege este abținerea de la banii și posesiunile supușilor¹⁹⁵⁶.

4. Oamenii obișnuiesc să se teamă de rege când îl văd că se teme de Dumnezeu¹⁹⁵⁷.

5. Cea mai înaltă înțelepciune la un rege este să se conducă pe sine însuși¹⁹⁵⁸.

6. Este onorabil pentru un rege a se abține de la vorba multă¹⁹⁵⁹.

7. Prea multă familiaritate naște dispreț¹⁹⁶⁰.

8. Nu râvni ceea ce este trecător, ci pregătește-ți bogățiile nemuritoare¹⁹⁶¹.

9. Îndreaptă-ți întotdeauna gândurile spre bine¹⁹⁶².